

HET GELUK

Elk zoekt Geluk; maar talloos zijn de paden,
Waarlangs wij zoekend grafwaarts gaan.

STARING

ER WAS EENS EEN REUS, DIE OP EEN omgevallen boom zat. Hij zat er in de denkhouding: het groote hoofd in de groote handen. Hij dacht over de kleine menschen, die nauwelijks tot zijn knieën reikten — over hun wenschen, die ze wilden bevredigen. Toen kriebelde een oud mannetje aan zijn been en vroeg hem, of hij het Geluk was. De reus antwoordde ontkennend, maar zei wel te weten, waarin het geluk bestond. Het mannetje vroeg hem, of hij dit aan de menschen wilde zeggen. En de reus ging met hem mee en het ouwe ventje riep wat menschen bij elkaar en die moesten op een rij voor hem gaan zitten, zóó, dat de stralen van de avondzon hen bescheen. En toen zag de reus ze aan: de ouden en de jongen. Hij zag de rimpels in de leerachtige gezichten der oude menschen: de rimpels van den ouderdom en de rimpels van het verdriet. Maar bij 't avondlicht zag hij ook al door het vel van de donzen wangen der kinderen en der knapen en der groote meisjes de rimpels liggen. En toen moest hij zeggen, wat het geluk is. Maar het was, of hij de woorden niet vinden kon. Want hij zag het leven vóór zich: het oude leven, dat wegschropelde, het jonge leven met de oogen vol vragen, vol idealen, maar met de rimpels der toekomst al onder het teere rose der jeugd.

En hij stamelde wat over het geluk. Het geluk — het geluk — dat is het zoeken naar het geluk.

Is dat waar?

Het lijkt soms, dat het waar is, dat het zoeken gelukkig maakt.

Maar de mensch zoekt met de hoop, eens te zullen vinden.

Dan is het eigenlijk de hoop, die aan het menschenhart den zegen van het geluk schenkt. Maar straks blijkt, dat men zich verblijdde met den schijn. De hoop wordt niet vervuld en als ze verwerkelijkt wordt, blijft toch de vervulling een heel eind beneden het verwachte.

En tal van ervaringen rooven het geluk. Men had er van gedroomd en men was wakker geworden en droomen bleek bedrog.

Elk zoekt geluk.

In goud — in weelde — in macht — in roem — in liefde: „talloos zijn de paden, waarlangs wij zoekend grafwaarts gaan.”

Dit is de trieste gedachte, die de levensvreugd vertroebelt, dat de zoekende mensch ten slotte met of zonder z'n doel te bereiken het graf vindt.

Elk zoekt geluk.

En er fluisteren stemmen, heel zacht, die beloven... En er roepen stemmen, heel luid, die verzekeren... En de menschen luisteren.

Wie wijst ze den weg naar het geluk?

Het geluk wordt aangeprezen als koopwaar, maar het is moeilijk te onderscheiden in de verwarring.

Elk zoekt geluk.

Onze dichters hebben er van gezongen.

Staring zocht het in de hechte vriendschap met den levenstocht-genoot, die als hij in de kunst de bevrediging der zielewenschen meende te vinden.

Beets vond het „veil voor zweet noch zorgen” en raadde den mensch, niet naar hooge dingen te trachten;

het geluk woont in de lage vallei en is „huisgenoot der matigheid.”

Er is een tijd geweest, waarin de dichters der herderszangen zich een onbedorven wereld van natuurmenschen verbeeldden, die in eenvoud hun vrije leven genoten in een bekoorlijk dal, waar het vee graasde tegen de zachte glooiingen der heuvels, waar de zilveren beekjes kabbelden langs de struweelen, een landschap, waarboven de blauwe hemel koepelde en dat zich baadde in het warme licht der zegenende zon.

Niet in het gewoel der stad met haar „kommerziecke Beurs, daer noit genoeg binnen quam” maar buiten op de wijde velden, in de mooie bosschen, zong het van zoeten vrede, van weldadige rust. En Jan Luyken prees hem als den gelukkige, „wien 't was gegeven in 't veld zijn dagen af te leven.”

„De Bloemekrans braveert de gouden Kroon,
Die 's Konings zorg bij nacht doet waken;
Geruster zit men onder daken
Van riet gebout, als op den hogen Troon.”

„Dit leven loofden alle wijzen:
Dit haagden Cats en Westerbaan;
Die prijzen 't ons met vaarzen aan;
Dit leven zal ik altijd prijzen.”

Elk zoekt geluk.

De kleine Johannes-en gaan met hun gouden sleuteltjes de wereld in om de sloten te zoeken, waarin die sleuteltjes passen. Het verlangen der ziel rekt zich naar het geluk. Het is het zoeken naar het verloren Paradijs.

Bilderdijk noemt het geluk „een ijdel niet, waarna men vruchteloos tracht;” „een flikkerlicht,” dat verschijnt en verdwijnt.

Van Haren herinnert zich zijn lieve jeugd: een heimwee klaagt over verloren geluk, dat alleen maar gekend wordt in de kinderjaren, „als alles lacht, als alles speelt.”

Wat is geluk? En wanneer is de mensch gelukkig? En waarmee?

In de vacantie liet mij een vrouw in Geulem de rotswoning zien, waarin zij was geboren. Een hol met leemen vloer; donker en kil; kale rotsmuren met spokige hoeken en gaten; lage spelonk, onder den druk van hoog gesteente. Maar de oude man, die nadat z'n woning onbewoonbaar was verklaard een kamer in een gebouwd huis had gekregen, liet zich, toen hij ziek werd naar het menschenhol dragen. Daar was hij gelukkig, beschermd door de ruwe muren der rots en omgeven door de herinnering aan zijn jeugd, die hij dóórspeelde in de duisternis van de grot. Daar smaakte hem zijn sober voedsel het lekkerst. Daar voelde hij den band aan het voorgelacht.

Wat is geluk!

En waar is het voor onze wereld!

Hoopt iemand het nog te vinden aan den rand van den vulkaan, op het zinkend wrak!

Geluk: kristalheldere beek, onzichtbaar van helderheid. Als we haar gaan zien, is 't mooi er af. De zorgen hebben vertroebeld. Denk je nog weleens aan je kleuter- en kinderleven! Herinner je je nog iets van je hummeltijd! Ken je nog die kamer, die keuken, waar vader en moeder voor je zorgden! Toen je de rimpels boven hun trouwe oogen nog niet begreep en er nog geen avondlicht op je viel, waarin de reus de rimpels ontdekte onder je blanke, jonge dons!

Geluk! Bestaat het wel voor ons ouderen in onze

ongelukkige wereld, die met den dag al armer wordt aan geestelijke waarden!

Hoor toch! Stemmen rumoeren om u heen en ze razen om 't hardst om aan het geluk te doen gelooven, dat ze aanprijzen. Luister dan! Beloften, die een Paradijs bezingen, bereiken uw oor.

Maar tracht toch te onderscheiden in de verwarring.

Daar spreekt een stem „met nadruk en vermogen” door alle fluisteren en roepen heen: Welgelukzalig is de mensch, die wijsheid vindt. Levenswijsheid. Die geen geld uitweeft voor wat geen brood is, geen arbeid verricht voor wat niet verzadigen kan.

Levenswijsheid. Haar koophandel is beter dan die van zilver; zij is kostelijker dan robijnen. Zij is een boom des levens. Welgelukzalig is de mensch, die wijsheid vindt.

A. L. v. H.

TEEKENEN DER TIJDEN

GODSVERTROUWEN

ONZE MINISTER VAN STAAT Dr. DE VISSER heeft onlangs in een intiem kring een treffend woord over persvrijheid gesproken. Zijne Excellentie merkte allereerst op, dat we, tegen de algemeene zucht om te klagen in, roemen mochten over den mooien tijd, dien we beleven. Heel wat meer dan een halve eeuw geleden heeft b.v. de Christelijke Pers de gelegenheid om zich te uiten en te arbeiden aan de geestelijke verheffing van ons volk. Dit is een heerlijk voorrecht, een groote zegen, waarvoor we niet dankbaar genoeg kunnen zijn. Toch hebben allen, die op eenigerlei wijze leiding geven en deelnemen aan het belangrijke werk der volksvoorlichting, daarbij te denken aan hun ernstige verantwoordelijkheid, die deze zegen medebrengt. Hun sterkte moet liggen in het dagelijks beschouwen van Jezus Christus, die alléén wezenlijke, geestelijke vrijmaking brengen kan, en die door alle tijden heen en van alle tijden de nooden van allen heeft gepeild, en die er zoo wonderlijk heerlijk aan tegemoet gekomen is.

Nog nadenkend over dit woord, kwam mij een lezenswaard artikel in „De Standaard” onder de oogen, waarin sterk naar voren trad de oprechte bedoeling, om op een verstandige wijze te dienen. De vraag: „Verstaat men de teekenen der tijden?” maakt mij — dit zult ge kunnen begrijpen — al dadelijk opmerkzaam, en ik moet zeggen, dat ik na de lezing ten volle instemde met het opschrift: „Het gebrek aan vertrouwen.” Immers, het is juist dat gebrek aan vertrouwen, waardoor zoo veel mislukken moet.

Ik ben den indruk, dien het stukje op mij heeft gemaakt, nog niet kwijt en nu ik voor den nieuwen jaargang mijn eerste „Teekenen der Tijden” ga schrijven, meen ik in mijn gemoed een zekeren drang waar te nemen, om er eens op te wijzen, dat er onder de menschen helaas geen vertrouwen is, laat ik liever zeggen, geen voldoende vertrouwen, geen vertrouwen, dat sterk maakt en het hoofd doet opheffen. Ik denk daarbij aan Parijs niet meer dan aan Berlijn of Brussel. Ik zie ditmaal geen landsgrenzen, maar voel het gebrek als internationaal, als universeel aan.

Geén vertrouwen.

We beleven moeilijke tijden! Zóó critiek, dat b.v. een rector in Duitschland tegen een vader zei: „Het blijft vrijwel gelijk, wat u met uw zoon aanvangt; de jongens kunnen op den dag van vandaag toch niets worden!”

„Voor een bangen winter staan we,” zegt en schrijft men, en ik geloof, dat er veel waars in deze uitingen ligt. Maar als dat nu werkelijk zóó is, waar hebben we dan meer behoefte aan, dan aan onderling vertrouwen en dan aan een kinderlijk vertrouwen op God?

Het onderling vertrouwen onder de volkeren, hoe waardevol ook, blijve hier buiten bespreking. Maar dat tweede — het eenvoudig vertrouwen op onzen almachtigen Schepper — moge nu in het bijzonder voor onze aandacht staan.

Het is in onzen tijd opmerkelijk — en dit woord is waarlijk geen sentimenteel geklaag over de eeuw, waarin wij leven — hoe alles wordt gedaan, om de menschen los te rukken van God. Het geschiedt soms onder vrome leuzen, zooals bijv. deze uitspraak is, die ik vond in een leerzame beschrijving van het Religieus Socialisme: „Het menselijke moet voor het Goddelijke wijken, welnu — en zie hier dan de toepassing! — de menselijke instelling, de Zondag b.v., moet wijken voor den Goddelijken wil — het Socialisme.”

Wat God gegeven heeft — den dag des Heeren, geheiligd door de opstanding van Christus, door de uitstorting van den Heiligen Geest, wordt als menselijke instelling op zij gezet; en wat de mensch gegeven heeft — een politiek economisch systeem — wordt als Goddelijk aangeprezen!

Tegenover dat losrukken van God en Diens instellingen — op welke wijze en onder welke leuzen ook — sta nu de zwakke poging onzerzijds, om op te wekken tot waarachtig, kinderlijk Godsvertrouwen.

Paulus heeft het eens zoo wonderschoon aan Timotheüs, zijn kind en dienaar, geschreven: „Beveel den rijken in de tegenwoordige wereld, dat zij hunne hoop niet stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God!” De apostel wijst daarmede den eenigen grond des vertrouwens aan. Al zou men alles bezitten, het is noodig op God, den Onveranderlijke en Almachtige, te bouwen. Want de rijkdom is ongestadig!

Doch daarbij laat de geïnspireerde schrijver het niet. Hij gaat voort: „Beveel, dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn en gemeenzaam, leggende zichzelven weg tot een schat — en hier wordt de veiligste en zekerste belegging derhalve aangewezen! — een goed fundament tegen het toekomstige.”

Even te voren is een woord over den levenden God uit de pen gevloeid, die een Behouder (d.i. hier onderhouder) is van alle menschen, allermeeft van de geloovigen. Dáárom is de godzaligheid tot alle dingen nut, want zij heeft de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

We worden wel eens bespot met de schampere opmerking: „Gij geeft alleen maar wissels op de eeuwigheid, geef ons iets voor het heden.” Zie hier het onbedrieglijk, volkomen betrouwbaar antwoord. Het tegenwoordige zoowel als het toekomstige leven heeft zijn fondsen in het vertrouwen op en in de gemeenschap met den levenden God!

Indien de met goederen bedeedden in deze onzekere tijden op God vertrouwen en met Hem rekenen willen, dan zullen ze hun plaats tot zegen innemen van anderen, die van hen afhankelijk zijn. Dan zal hen niet moeten treffen de scherpe bestraffing uit den Brief van Jakobus: „God heeft de armen dezer wereld uitverkoren om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen des Koninkrijks... zie, het loon der werklieden roept!” (Hfdst. 2 : 5; 5 : 4.)

En indien de armen in hun misschien harde lot moeten ervaren, dat in deze wereld met God door niet allen wordt rekening gehouden, dan moge hun vertrouwen zijn op dien Barmhartige, die hen niet vergeet, en die ze toeroept: „Zijt lankmoedig — versterkt uwe harten — de toekomst des Heeren genaakt! Zucht niet tegen elkander. De Rechter staat voor de deur!” (Jak. 5 : 8, 9.)

Moge God zulke veronachtzaamden en verongelijken bewaren, opdat ze toch niet luisteren naar het zoet gefluit van den vogelaar, die hen wil heenlokken naar andere dan de eeuwige waarden, en die voor den onzienlijken en levenden God in de plaats geven wil een zichtbaren arm, die met geweld naar de macht grijpt, wijl ze die niet bezit.

Vergeeten we het toch niet, dat we hier beneden tijdelijk als in een herberg vertoeven, zooals Luther het heeft uitgedrukt, en dat we door gelóóf en in lijdzaamheid hebben te wandelen.

Moge de wereld zonder God het toch aanschouwen, dat wij — armen en rijken, maar bij alle verschil in aardsch bezit samen rijk in God! — wandelen met God. En onderscheiden we ons dan van de wereld door een rotsvast vertrouwen op den Almachtige, die nooit beschaamt noch voor den tijd, noch voor de eeuwigheid degenen, die het van Hem verwachten!

J. T.